

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม สรุปผลการศึกษาดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของงานวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1. จุดมุ่งหมายของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคามรายข้อ รายมาตรฐานและรายรวม

2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและขนาดของโรงเรียนต่อการดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม

3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะในการดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม

2. สมมติฐานของการวิจัย

มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและขนาดโรงเรียน ที่มีต่อการดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2544 จำนวนทั้งสิ้น 1,868 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 576 คน ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 1,292 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 319 คน จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 115 คน ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาจำนวน 204 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage random sampling) และกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม เป็นคำถามปลายเปิด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจำนวน 319 ฉบับ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน แล้วนำคะแนนที่ได้มาดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows ดังนี้

1. วิเคราะห์การดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและขนาดโรงเรียนที่มีต่อการดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง

3. ประมวลข้อเสนอแนะในการดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้ความถี่และค่าร้อยละ

6. สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ปรากฏผลดังนี้

1. การดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ปรากฏผลดังนี้

โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกมาตรฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทั้ง 34 ข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ จัดบริการอาหารกลางวันและอาหารเสริม (นม) ที่สะอาด เพียงพอและมีคุณค่าทางโภชนาการแก่เด็ก จัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศปลอดภัยและมีสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี

ส่วนการดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกมาตรฐาน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ มาตรฐานที่ 7 จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสุขและประสบความสำเร็จ มาตรฐานที่ 6 การจัดการเรียนการสอนโดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่ดี มาตรฐานที่ 4 จัดการเรียนการสอนให้นักเรียน เรียนรู้และทำงานร่วมกันโดยเน้นที่กระบวนการกลุ่ม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทั้ง 34 ข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ จัดบริการอาหารกลางวันและอาหารเสริม (นม) ที่สะอาด เพียงพอและมีคุณค่าทาง

โภชนาการแก่เด็ก จัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศปลอดภัย และมีสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดกิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่ดีแทรกในการจัดประสบการณ์

การดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาใน

โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มาตรฐานที่ 7 จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสุขและประสบความสำเร็จ มาตรฐานที่ 6 การจัดการเรียนการสอนโดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่ดี มาตรฐานที่ 10 ประเมินนักเรียนครบทุกด้านอย่างต่อเนื่องด้วยเครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ มีการดำเนินการในระดับมาก 32 ข้อ ในระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ จัดบริการอาหารกลางวันและอาหารเสริม (นม) ที่สะอาดเพียงพอและมีคุณค่าทางโภชนาการแก่เด็ก จัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศปลอดภัยและมีสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี

การดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาใน

โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ปรากฏผลดังนี้

การดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาใน

โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน ทุกมาตรฐานอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มาตรฐานที่ 7 จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสุขและประสบความสำเร็จ มาตรฐานที่ 6 การจัดการเรียนการสอนโดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่ดี มาตรฐานที่ 4 จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเรียนรู้และทำงานร่วมกันโดยเน้นที่กระบวนการกลุ่ม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 34 ข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ จัดบริการอาหารกลางวันและอาหารเสริม (นม) ที่สะอาดเพียงพอและมีคุณค่าทางโภชนาการแก่เด็ก จัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศปลอดภัยและมีสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดกิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่ดีแทรกในการจัดประสบการณ์

การดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน ทุกมาตรฐานอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ มาตรฐานที่ 6 การจัดการเรียนการสอนโดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่ดี มาตรฐานที่ 7 จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ มาตรฐานที่ 5 จัดการเรียนการสอนเชื่อมโยงสภาพชุมชน ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก 33 ข้อ ระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ จัดบริการอาหารกลางวันและอาหารเสริม (นม) ที่สะอาด เพียงพอและมีคุณค่าทางโภชนาการแก่เด็ก จัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศปลอดภัยและมีสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี

การดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน ทุกมาตรฐานอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ มาตรฐานที่ 6 การจัดการเรียนการสอนโดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่ดี มาตรฐานที่ 7 จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ มาตรฐานที่ 10 ประเมินนักเรียนครบทุกด้านอย่างต่อเนื่องด้วยเครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทั้ง 34 ข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ จัดบริการอาหารกลางวันและอาหารเสริม (นม) ที่สะอาด เพียงพอและมีคุณค่าทางโภชนาการแก่เด็ก จัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศปลอดภัยและมีสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดบรรยากาศให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีช่วยเหลือกันทำงานอย่างมีความสุข

2. ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง เพื่อเปรียบเทียบค่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับขนาดโรงเรียนที่มีต่อการดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมพบว่าปรากฏผลดังนี้

2.1 ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

2.2 การดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 การดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา
 ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน
 ที่มีขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก โดยรวมไม่แตกต่าง

เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน ปรากฏผลว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพ
 กับขนาดโรงเรียนในทุกมาตรฐานการเรียนการสอน การดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอน
 ระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่
 ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ไม่แตกต่างกันในทุกมาตรฐาน

3. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีข้อเสนอแนะใน 5 ลำดับแรกคล้ายกัน คือ การจัด
 สรรงบประมาณในการจัดซื้อสื่อที่ทันสมัย เพียงพอกับความต้องการ การจัดสภาพแวดล้อม
 ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กระดับก่อนประถมศึกษา จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่
 เน้นจริยธรรม คุณธรรมและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์
 จริงและมีส่วนในการประเมินตนเองร่วมกับผู้ปกครองและครูผู้สอน การจัดอบรมให้ครูผู้สอน
 และผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา

7. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาการดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา
 ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถม
 ศึกษาจังหวัดมหาสารคาม มีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

1. การดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียน
 ประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
 มหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่า อยู่ในระดับ
 มากทุกมาตรฐาน อาจเนื่องมาจากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะ
 กรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ได้ดำเนินการปฏิรูปทางการศึกษา มาตั้งแต่ปี พ.ศ
 2539 และมีจุดหมายที่จะทำให้สำเร็จในปี พ. ศ 2550 ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินงานการ
 ปฏิรูป 4 ด้านคือ การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา
 ปฏิรูปการบริหารจัดการศึกษา และการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน
 สำหรับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ก็ได้จัดให้ดำเนินการเพื่อให้เกิดการ
 พัฒนา โดยให้ครูและผู้บริหารเข้าอบรมตามแนวทางการปฏิรูป เพื่อให้เกิดความตระหนัก
 ในบทบาทหน้าที่ของการบริหารและการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ
 งานวิจัยของ โกศล เดชเดียวและคณะ (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหาร
 โรงเรียนประถมศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา พบว่า ด้านอาคารสถานที่ ด้าน
 บุคลากร ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก และใน

งานวิจัยของ กาญจนา พลไกร (2541 : บทคัดย่อ) พบว่า การปฏิบัติงานตามนโยบาย การปฏิรูป ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนมีผลการดำเนินงานในระดับดี ใน 3 ลำดับแรก ที่มีการดำเนินงานในระดับมากจากทุกด้าน คือ มาตรฐานที่ 7 จัดสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสุขและประสบความสำเร็จ อาจจะเป็นเนื่องมาจากการจัดสภาพแวดล้อมเป็นสิ่งที่ต้องทำในระดับต้น ซึ่งมีความ สำคัญอันสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรัตน์ แซ่ซี้ (2542 : บทคัดย่อ) พบว่าผู้ปกครอง มีความคาดหวังในการจัดการศึกษาระดับอนุบาลศึกษาในเรื่องของสภาพแวดล้อมภายใน โรงเรียนควรเหมาะสม ห้องเรียนมีการระบายอากาศและมีแสงสว่างที่ดีเพียงพอ และงาน วิจัยของ สายชล หมวกเหล็ก (2542 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ตัดสินใจส่ง เด็กเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ คือปัจจัยเกี่ยวกับที่ตั้ง ได้แก่ โรงเรียนต้องตั้งอยู่ในที่สะดวกในการเดินทาง ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่มีกลิ่น ไม่มี เสียงและสิ่งที่เป็นอันตราย ในมาตรฐานที่ 6 การจัดการเรียนการสอนโดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่ ทั้งนี้ผู้บริหารและครูผู้สอนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการ ปลูกฝังจริยธรรมให้เด็กทุกคน ให้เป็นคนที่มีความดีที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามพระราชบัญญัติ การศึกษา พ.ศ 2542 คือ เก่ง ดี มีสุข อันสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรันดร์ เลาะวิสี (2543 : บทคัดย่อ) พบว่าความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่ เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ในด้านหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน โรงเรียนต้องจัด หลักสูตรในลักษณะการเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่นักเรียนโดยมีจุดมุ่งหมายในการส่งเสริม พัฒนาการทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจและสติปัญญา เพื่อเป็นฐานในการดำรงชีวิต อย่างมีความสุขและผนวกคุณธรรมจริยธรรมให้ผสมผสานกลมกลืนกับการดำเนินกิจกรรม ทุกครั้ง ส่วนมาตรฐานที่ 4 จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเรียนรู้และทำงานร่วมกันโดย เน้นที่กระบวนการกลุ่ม อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูผู้สอนได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับ ความพร้อมและวัย รวมทั้งการอยู่ร่วมกันของเด็ก ซึ่งกรมวิชาการ (2540 : บทคัดย่อ) พบว่าแนวทางการจัดการเรียนการสอนของประถมศึกษามุ่งเน้นให้ครูใช้วิธีการสอนแบบ ต่างๆ อย่างเหมาะสม ให้เด็กได้เรียนรู้ทำงานร่วมกัน สอดคล้องกับจุดประสงค์ประสงค์ การจัดการกิจกรรมโดยใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้เครื่องมือวัดหลายแบบ ประเมินผลอย่าง ต่อเนื่อง

2. การดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดมหาสารคาม อภิปราย ผลได้ดังนี้

มีการดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานทุกมาตรฐานมีการดำเนินการในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะอยู่ในโรงเรียนขนาดใด ย่อมได้รับการอบรมและดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เพื่อที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพล ปะตินัง (2542 : บทคัดย่อ) พบว่าการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนของผู้บริหารและครูวิชาการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านในหลักสูตรและด้านกระบวนการเรียนการสอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากใน 5 อันดับแรก และในการประเมินโรงเรียนมาตรฐานปี พ.ศ. 2541 ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคามได้พบปัญหาและสาเหตุหลายอย่างในการปฏิรูปการเรียนการสอนจึงทำให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคามได้แก้ไข ปรับปรุง รวมทั้งส่งเสริมพัฒนาแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาทุกโรงเรียน โดยเฉพาะในด้านการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และได้กำหนดให้สถานศึกษาเป็นฐานในการปฏิรูป ให้ผู้บริหารและครูผู้สอนเป็นแกนนำ

3. การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง เพื่อเปรียบเทียบค่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับขนาดโรงเรียนที่มีต่อการดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา ได้รับการอบรมชี้แจงและพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน โดยผู้บริหารได้รับนโยบายและวางแผนร่วมกับครูผู้สอนในการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2527 : คำนำ) ได้ให้เหตุผลว่าการฝึกอบรม และพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและจริงจัง จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ มีทักษะและประสบการณ์ในงานที่รับผิดชอบให้ผลใกล้เคียงกันและยังสอดคล้องกับคำกล่าวของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับอนุบาลว่า ครูผู้สอนเด็กปฐมวัย ผู้บริหาร ศึกษานิเทศ รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปฐมวัยที่มีความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูเด็กจะสามารถจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กร่วมกันได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 4) ส่วนเมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน ในมาตรฐานที่ 1 มาตรฐานที่ 7 มาตรฐานที่ 9 ที่แตกต่างกันตามสถานภาพของผู้บริหารและครูผู้สอนนั้น อาจมาจากการปฏิบัติงาน ซึ่งครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติโดยตรงจะมองเห็นการดำเนินงานที่ชัดเจน เข้าใจสภาพเมื่อมีการนำเสนอผลการดำเนินงาน ส่วนผู้บริหารเป็นผู้รับนโยบายและวางแผนสนับสนุน นิเทศ ติดตาม ประเมินผลมากกว่าการปฏิบัติจึงอาจมองผลงานต่างกัน

ส่วนการดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารและครูผู้สอนไม่ว่าจะอยู่ในโรงเรียนขนาดใดย่อมมีความเข้าใจ ได้รับการอบรมอย่างทั่วถึง ตามแนวนโยบายของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ที่จะปฏิบัติให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรเจิด ท้าวเพชร ที่พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีสภาพการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน ในส่วนของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคามก็มีแนวทางการดำเนินการในการพัฒนาโรงเรียน เข้าสู่มาตรฐาน ประกอบด้วย การดำเนินการ 3 ประการ คือ การสร้างเสริมความพร้อมให้บุคลากร ให้มีความรู้ในการปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้อ และการประกันคุณภาพการศึกษา การสร้างองค์การดำเนินการพัฒนาโรงเรียนทุกโรงเรียน และการใช้กระบวนการดำเนินการพัฒนาโรงเรียน นอกจากนี้ยังได้จัดสรรงบประมาณให้ทุกโรงเรียนที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ในเรื่องของการเสริม (นม) การจัดบริการอาหารกลางวัน การจัดบริการสุขภาพ เป็นต้น รวมทั้งการจัดทำเอกสารเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนโดยหน่วยศึกษานิเทศ การจัดให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการประเมินมาตรฐาน ในแต่ละปีการศึกษา การรายงานผลเพื่อให้ทุกโรงเรียนดำเนินการปฏิรูปในทิศทางเดียวกันต่อไป (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. 2543 : 16)

ส่วนสถานภาพและขนาดโรงเรียนไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อการดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน เพราะสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคามได้ตระหนักถึงภารกิจ บทบาทและหน้าที่ที่จะสนองตอบการปฏิรูปการเรียนการสอน จึงดำเนินการจัดการสัมมนา การจัดทำเอกสารเพื่อให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องในทุกโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ตลอดจนให้มีความพร้อม ความร่วมมือประสานงานของบุคลากรทุกฝ่ายในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งทั้งสถานภาพและขนาดโรงเรียนไม่เป็นสาเหตุที่ทำให้ทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนเหมือนหรือแตกต่างกัน

8. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะทั่วไปดังนี้

การดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอน พบว่า มีการดำเนินการที่อยู่ระดับมากทุกด้าน แต่ด้านที่ยังมีการดำเนินการน้อยกว่าด้านอื่น คือ การจัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงสภาพชุมชน ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งทางสำนักงานการประถมศึกษาควรจะมีการส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณ รวมทั้งวิธีการที่จะให้ชุมชนเข้ามีส่วนร่วม รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรมีการร่วมมือกันจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดี เพื่อให้การปฏิรูปการเรียนการสอนเกิดผลดีตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ควรจะมีการดำเนินการนี้

1. ควรมีการส่งเสริมการใช้งบประมาณ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารจัดการ การเรียนการสอนในระดับก่อนประถมศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ในหน่วยงานระดับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรส่งเสริมสนับสนุน งบประมาณให้โรงเรียนดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา พ.ศ. 2540

2. ควรสนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา มีการอบรม มีการฝึกการใช้สื่อ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของครูในต่างโรงเรียนและมีศูนย์สื่ออย่างเป็นรูปธรรม เพื่อผลิตสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

3. ผู้บริหารควรดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามดูแลในเรื่องการจัดการศึกษาให้ระดับนี้มากขึ้น และในส่วนที่เป็นการวางแผนการบริหารจัดการในระดับก่อนประถมศึกษา ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้น

4. โรงเรียนควรจัดแหล่งการเรียนรู้ และใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนทุกระดับ เช่น มีสถานที่เก็บรักษาสื่อการเรียนการสอน มีแหล่งให้ความรู้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ โรงเรียนควรมีการจัดระบบสารสนเทศอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพทันสมัยเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการเรียน

5. ในการจัดกิจกรรม จัดประสบการณ์ ในระดับก่อนประถมศึกษา ควรมีการกำหนดในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนที่มุ่งเน้นผลงาน (PBB) มีประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ในด้านต่าง ๆต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่อื่น เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนต่อไป
2. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาและหารูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสม สำหรับการจัดประสบการณ์และกิจกรรมระดับก่อนประถมศึกษา
3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กนักเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542
4. ควรมีการวิจัยบทบาทของชุมชน ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ
5. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบนิเทศในระดับก่อนประถมศึกษา
6. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครอง ในการปฏิรูปการเรียนการสอนในระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อที่จะได้ทราบถึงความต้องการและนำผลการวิจัยใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University